

Elektronische bruggenbouwer

Roland kiest voor digitale apparaten, zoals blijkt uit hun Aira-serie. De nieuwste Aira-toevoeging, de SBX-1 syncbox, slaat echter een brug naar de wereld van analoge synths en koppelt ook nog eens vintage synthesizers en drumcomputers.

door Stefan Robbers > stefan@interface.nl

De Roland SBX-1 syncbox is een handzaam, plat desktopmodel metalen kastje, met alle bedieningsknoppen bovenop. Hoewel het bekende Aira-groen ook hier aanwezig is, heeft Roland voor een no-nonsense, minimalistisch ontwerp gekozen. De naam 'Aira' staat wel op de doos, maar komt verder nergens op het apparaat of in de handleiding terug. De SBX-1 heeft een meer

technisch karakter en refereert aan de oude Roland sequencers, de SBX-80 en andere syncboxes uit de jaren tachtig. Achterop zitten een din-sync-ingang en twee din-sync-uitgangen, midi-in en twee keer midi-uit, usb en voeding. De SBX-1 kan ook zijn voeding uit usb halen, maar dan is meer dan 5V niet haalbaar op de cv/gate-uitgangen. Die uitgangen zitten bovenop: cv- en gate-uit, en een bend- en aux-cv-uitgang. Verder vind je daar nog een driecijferige led-display, een tempoknop met

finetuning, een clock source selector, stop-, start- en taptoetsen, en diverse schakelaars om de outputs te configureren.

Syncbox

Maar wat moet je eigenlijk met een syncbox? Voor de tijden van usb en midi zijn diverse methoden bedacht om sequencers en drumcomputers synchroon te starten en te stoppen, en in hetzelfde tempo te laten spelen. Zo is er de triggerpuls, die voor elke stap een pulssignaal afgeeft, waardoor het apparaat weet dat het een stapje verder moet. De step-sequencer van de klassieke Roland SH-101 heeft zo'n clock input. Daaraan verwant is de Korg Volca-serie tegenkomen. Deze stuurt continu pulssignalen, en het apparaat kan op elke puls gestart of gestopt worden. Dan

heb je din-sync, vernoemd naar de vijfpolige din-plug waarmee deze uitgevoerd is. De vijf aders worden gebruikt om een tactpuls te versturen en om start- en stopsignalen door te geven. Er zijn twee varianten: de ene stuurt 24 keer per seconde een puls, de ander 48 keer per seconde.

Een syncbox kan apparaten die werken met deze verschillende syncsignalen met elkaar verbinden en ze allemaal synchroniseren met een masterclock, gegenereerd door een van de apparaten of de syncbox zelf. Beschik je over oude synthesizers, sequencers of drumcomputers, of heb je een moderne analoge variant daarop, dan is de kans groot dat je

machine één of meerdere van deze synchronisatiemogelijkheden gebruikt.

Synchroon

De Roland SBX-1 is ontworpen om al die verschillende systemen aan elkaar te koppelen. Je kunt kiezen uit vier bronnen voor je masterclock: usb, midi, din-sync of intern. Voor de usb-connectie zijn drivers beschikbaar voor

Xtra

- Kenny Dope van Masters at Work synchroniseert een TR-808 en 606 met Ableton Live
- handleiding

SPECIFICATIES

- syncbox
- interne klok met tempoknop met fijnregeling
- keuzeschakelaar voor masterclock op din-sync, usb of midi
- din-sync 24 en 48-onderscheiding
- shufflefunctie
- interne lfo
- display: 7 segments, 4 characters (led)
- connectors
 - din-sync (in, out1, out2)
 - midi (in, out1, out2)
 - usb type B
 - dc-in
 - cv-mini-jack
 - gate-mini-jack
 - bend-mini-jack
 - aux-mini-jack
- afmetingen (bxdxh): 220x135x52mm
- gewicht: 790g

Mac en Windows, waar de SBX-1 als midi-interface verschijnt en zo dus ook een kloksignaal uit je daw kan ontvangen. Met een druk op de knop schakel je tussen de syncbronnen. Dat gaat zelfs iets te gemakkelijk; raak je per ongeluk de knop aan terwijl er een kloksignaal loopt, dan wisselt de SBX-1 onmiddellijk van bron. Daardoor kunnen ongewenste situaties ontstaan, vooral bij live-toepassingen. En aangezien de keuze-knop naast de sync-knop zit (daarover zo meer), is dat eigenlijk niet zo handig bedacht. Het display toont het interne tempo, en met de tempoknop kun je deze in bpm instellen, waarna je het tempo met de finetuning een percentage of in tienden van bpm omhoog of omlaag kunt bijstellen. Voor de sync-uitgangen kun je kiezen tussen 24 of 48 pulsen per seconde.

Ik heb de SBX-1 getest met een paar vintage machines zoals een Roland TB-303 en TR-808, waarbij de klokbron de daw of de SBX-1 zelf was. Dat functioneert strak en vlekkeloos. Mocht een oud apparaat een

>>

>> keer een pulsje missen en daardoor achter gaan lopen (wat nogal eens gebeurt door versleten connectors of suffe elektronica), dan kan de sync-toets dat corrigeren: houd je deze ingedrukt, dan stopt de clock-uitgang, en deze wordt herstart op de volgende tel na het loslaten van de toets. Zo kun je zonder de masterclock te hoeven stoppen, alle apparaten snel weer in sync krijgen: erg handig!

Erg leuk is de shufflefunctie. Veel oude apparaten hebben geen shuffle, maar door de clockpuls te verschuiven, shufflen ze ineens wel! Na enkele uren testen met diverse bronnen en apparaten, gaf de syncbox nog steeds een strak signaal af en alles bleef perfect meelopen.

Spanning

Maar de SBX-1 kan veel meer. Zo is er een programmeerbare set control voltage-uitgangen. Die kunnen tussen de 0 en 10V uitsturen, waaruit de meeste oude en moderne analoge synthesizers een toonhoogte kunnen afleiden. Je moet dan vooral denken aan modulaire systemen. Dat werkt uitstekend. Via midi of usb speel je een noot en deze wordt als control

voltage uitgestuurd. Je kunt daarbij het midikanaal kiezen waarop de SBX-1 reageert. Met de transpotoets kun je nog een octaaf hoger of lager gaan. De gate stuurt een 5V puls uit, met keuze tussen een positieve of negatieve syncpuls. Handig, want verschillende merken gebruiken verschillende gatesystemen.

Wel is het jammer dat alleen het V/oct wordt ondersteund en niet Hz/V, wat vooral door Korg gebruikt wordt in onder andere de MS-20. De benduitgang is bedoeld als pitchbendstuursignaal en kan +/- 2V uitsturen, zodat je twee octaven omhoog of omlaag kunt benden. De aux-uitgang is multifunctioneel: je kunt er drie verschillende stuurspanningen voor kiezen en met de schakelaar snel van functie wisselen. In totaal heb je zo dus vier control voltage-uitgangen.

Variatie

Maar er is meer. Met de editfunctie kun je alle cv-uitgangen anders programmeren. Zo kun je bijvoorbeeld een midicontroller toekennen aan een uitgang. Kies het nummertje uit, draai aan een van de knoppen van je midicontroller, en de cv-waarde wordt uitgestuurd. De SBX-1

INFO

- prijs incl: € 402,-
- distributie: Roland Central Europe
- internet: www.roland.com, www.rolandce.com

heeft ook een ingebouwde lfo. De snelheid is vrij instelbaar of kan met een bepaalde verdeling meelopen met de masterclock.

De beschikbare golfvormen zijn driehoek, zaagtand, puls en sample & hold. Je kunt tot in detail alle parameters regelen: een calibratie van de tuning; of de lfo gereset moet worden op de tel; per uitgang een midikanaal toewijzen; kiezen voor gate of trigger voor de gate-uitgang; een triggernootwaarde instellen; en nog veel meer. Zo kun je een roffel uit de TR-8 over midi naar de aux-uitgang sturen, om zo een extern apparaat mee te laten roffelen. Bij het instellen van deze settings is het kleine led-display een nadeel: de omschrijving van de parameters is dermate cryptisch dat je regelmatig de handleiding moet checken. En dat is een enorm en niet erg handig blad van 70x50cm in een heleboel talen. Op de onderkant van de SBX-1 zit wel een sticker met een korte uitleg van de display-aanduidingen, maar dat is natuurlijk niet erg praktisch. Dat had mooi op een los (magnetisch?) kaartje gekund!

De SBX-1 heeft ook een 'advanced' usb-mode, en kan ook met system exclusive data overweg, dus een computereditor om het instellen van deze functies eenvoudiger te maken, zou een goed idee zijn.

Je kunt zonder de masterclock te hoeven stoppen, alle apparaten snel weer in sync krijgen: erg handig!

Conclusie

Roland heeft het slim aangepakt met de SBX-1; het is niet alleen een synchronisatietool en cv-gate-interface, maar vormt echt een brug tussen computers enerzijds en midi en analoge apparatuur anderzijds. Of je nu een collectie vintage drumcomputers hebt, een modulaire systeem of andere Aira-apparaten, je hebt eigenlijk in al die gevallen wel iets aan deze syncbox. Geen enkel vergelijkbaar apparaat biedt deze combinatie van zoveel verschillende functies. De sync-knop is erg nuttig en met de shufflefunctie krijgt oude apparatuur zelfs nieuwe mogelijkheden. Kortom, een veelzijdig en betrouwbaar stuk gereedschap dat zeker zijn plaats verdient in je studio- of podiumset-up. ■

HET OORDEEL

- + uitgebreide mogelijkheden met control voltages
 - uitgebreide klokkeuze en besturing
 - handige resync-functie
 - werkt ook met enkel usb-voeding
- geen Hz/V control voltages
 - complexe settings
 - klein display met cryptische aanduidingen
 - plaatsing sommige knoppen onhandig